

Bruselj, 15. december 2025
(OR. en)

16829/25

COJUR 99
COMAR 53
JUR 851

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	16719/25
Zadeva:	Izjava Evropske unije in njenih držav članic o celoviti uporabi okvira pomorskega mednarodnega prava v zvezi z grožnjami flote v senci in zaščito kritične podmorske infrastrukture

V prilogi vam pošiljamo Izjavo Evropske unije in njenih držav članic o celoviti uporabi okvira pomorskega mednarodnega prava v zvezi z grožnjami flote v senci in zaščito kritične podmorske infrastrukture, ki jo je Svet za zunanje zadeve odobril na seji 15. decembra 2025.

**IZJAVA EVROPSKE UNIJE IN NJENIH DRŽAV ČLANIC O CELOVITI UPORABI
OKVIRA POMORSKEGA MEDNARODNEGA PRAVA V ZVEZI Z GROŽNJAMI FLOTE
V SENCI IN ZAŠČITO KRITIČNE PODMORSKE INFRASTRUKTURE**

EVROPSKA UNIJA IN NJENE DRŽAVE ČLANICE –

OB OPOZARJANJU, da je v strategiji Evropske unije za pomorsko varnost z dne 24. oktobra 2023 določeno, da mora EU zaradi „groženj za kritično pomorsko infrastrukturo ter posledic nezakonite in neupravičene vojaške agresije Rusije proti Ukrajini (...) kot mednarodni ponudnik varnosti storiti več“. Tudi evropski pakt za oceane, ki ga je Evropska komisija sprejela 5. junija 2025, opozarja, da je ogrožena kritična pomorska infrastruktura;

OB UGOTAVLJANJU, da grožnje za kritično podmorsko infrastrukturo ne izhajajo le iz t. i. flote v senci;

OB UGOTAVLJANJU, da je Mednarodna pomorska organizacija (IMO) v Resoluciji A.1192 (33) z dne 6. decembra 2023 države članice in vse ustrezne deležnike odločno pozvala, naj spodbujajo ukrepe za preprečevanje nezakonitih dejavnosti, ki jih v pomorskem sektorju izvaja t. i. temna flota oziroma flota v senci. Skupščina IMO se je v zadevni resoluciji z zaskrbljenostjo seznanila z informacijami o ladjah, ki so vpletene v nezakonite operacije z namenom izogibanja sankcijam ali v druge nezakonite dejavnosti;

OB POU DARJANJU, da je Generalna skupščina Združenih narodov v Resoluciji 79/144 z dne 12. decembra 2024 priznala, da so podmorski kabli in cevovodi bistvenega pomena za svetovno gospodarstvo in nacionalno varnost vseh držav, ob zavedanju, da se lahko ti kabli in cevovodi namerno in nenamerno poškodujejo, pri čemer je države pozvala, naj sprejmejo ukrepe za zaščito podmorskih kablov in cevovodov ter dosledno obravnavajo vprašanja v zvezi s temi kabli in cevovodi v skladu z mednarodnim pravom, kot je določeno v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu z dne 10. decembra 1982 (v nadaljnjem besedilu: konvencija UNCLOS);

OB STRINJANJU s pozivom držav, izraženim med odprto razpravo o pomorski varnosti na seji Varnostnega sveta ZN 20. maja 2025 med grškim predsedovanjem, k boljšemu izvrševanju obstoječe mednarodne pravne zaščite, zlasti za kritično infrastrukturo, kot so podmorski kabli in cevovodi;

OB OPOZARJANJU, da poleg ukrepov, sprejetih v okviru Združenih narodov in IMO, k obravnavanju teh groženj prispevajo tudi drugi delovni procesi. V luči skupne izjave z vrha baltskih zaveznic Nata 14. januarja 2025 so bile opredeljene možnosti za obravnavanje tveganj za kritično podmorsko infrastrukturo in izzivov, ki jih predstavlja flota v senci. EU in deset evropskih držav so 16. maja 2025 sklenile memorandum o soglasju glede zaščite kritične podmorske infrastrukture v Baltskem morju. Ministri in ministrice za zunanje zadeve skupine G7 so 14. marca 2025 dali izjavo o pomorski varnosti in blaginji, v kateri je navedeno, da trenutno potekajo prizadevanja za zaščito kritične podmorske infrastrukture, ustanovljena pa je bila tudi projektna skupina za floto v senci;

OB UGOTAVLJANJU, da je Evropski svet 19. decembra 2024 sprejel sklepe, v katerih je pozdravil ukrepe proti floti v senci, države članice pa so na zasedanjih Evropskega sveta 26. junija in 23. oktobra 2025 pozvale k nadaljnjim ukrepom na tem področju. Svet Evropske unije je 6. junija 2025 sprejel sklepe o zanesljivi in odporni povezljivosti, v katerih je poudaril, da je nujno potrebna celovita podpora za podvodno kabelsko infrastrukturo, kot je navedeno v akcijskem načrtu EU za kabelsko varnost;

OB OPOZARJANJU, da sta Evropska komisija in visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko 21. februarja 2025 objavili akcijski načrt EU za kabelsko varnost. V njem je določeno, da bi morale EU in njene države članice v sodelovanju z IMO zagotoviti skupno razumevanje ustreznih določb pomorskega mednarodnega prava, s čimer bi lahko države članice kot obalne države in države zastave učinkoviteje zaščitile kritično infrastrukturo in ukrepale v zvezi s plovili flote v senci in vsemi iskanimi plovili, ki delujejo na odprtem morju. Zlasti bi bilo treba ob popolnem upoštevanju konvencije UNCLOS skrbno oceniti pravni okvir za prestrežanje plovil, ki pomenijo tveganje za EU, ali vkrcanje nanje. V akcijskem načrtu je prav tako predlagano, da bi delo na večstranski ravni lahko vključevalo tudi morebiten razmislek o tem, kako v celoti izkoristiti vse možne ukrepe v skladu s pomorskim mednarodnim pravom, da bi se izboljšala zaščita podvodne kabelske infrastrukture ter okrepilo spodbujanje norm in dobrih praks;

OB OPOZARJANJU, da je Evropska komisija 6. maja 2025 objavila Časovni načrt za ustavitev uvoza ruske energije, vključno z ukrepi, predvidenimi za reševanje težave izogibanja sankcijam EU v zvezi z nafto z uporabo flote v senci;

OB OPOZARJANJU, da konvencija UNCLOS, kot je razvidno iz njene preambule, prispeva k ohranjanju miru, varnosti, sodelovanja in prijateljskih odnosov med vsemi narodi v skladu z načeloma pravice in enakopravnosti ter spodbuja ekonomski in družbeni napredek vseh narodov sveta v skladu s cilji in načeli Združenih narodov, navedenimi v njihovi Ustanovni listini;

OB POU DARJANJU, da je treba svobodo odprtega morja, vključno s svobodo plovbe, uresničevati ob ustreznem upoštevanju interesov drugih držav in da morajo vse države, vključno z državami zastave, v dobri veri izpolnjevati svoje obveznosti iz konvencije UNCLOS ter v njej priznane pravice, jurisdikcijo in svoboščine uveljavljati tako, da ne zlorabljajo pravic;

OB POU DARJANJU, da morajo EU in njene države članice obravnavati tveganja, povezana s floto v senci in kritično podmorsko infrastrukturo, ter v zvezi s tem ob upoštevanju, da Unija v skladu s členom 3(5) Pogodbe o Evropski uniji prispeva k „doslednemu spoštovanju in razvoju mednarodnega prava, zlasti k spoštovanju načel Ustanovne listine Združenih narodov“ –

IZJAVLJAJO IN PONO VNO POTRJUJEJO:

1. neomajno zavezanost konvenciji UNCLOS, ki določa pravni okvir, v katerem je treba izvajati vse dejavnosti v morjih in oceanih, in je tako instrument strateškega pomena, ki služi kot podlaga za nacionalne, regionalne in globalne ukrepe in sodelovanje v pomorskem sektorju ter katerega univerzalni in enotni značaj in celovitost je treba ohraniti;
2. da tveganja, ki jih predstavlja flota v senci in morebitne druge nevarne prakse pomorskega prometa – vključno s potencialno okoljsko škodo ter tveganji za pomorsko varnost in zaščito, celovitost mednarodne pomorske trgovine, kritično podmorsko infrastrukturo, vključno s podmorskimi kablji in cevovodi, življenje in zdravje pomorščakov, ki delajo na ladjah, ter spoštovanje mednarodnih pomorskih pravil in standardov – zadevajo vsa morja in oceane ter jih je treba s pravnega vidika obravnavati kot celoto, saj so ta tveganja del težav v zvezi z oceanskim prostorom, navedenih v tretji uvodni izjavi konvencije UNCLOS;

3. da ladje, ki plujejo brez državne pripadnosti, vključno s tistimi iz flote v senci, predstavljajo posebno tveganje. Na podlagi konvencije UNCLOS ladje brez državne pripadnosti ne delujejo pod jurisdikcijo države zastave. Nimajo pravice do svobode odprtega morja, vključno s svobodo plovbe, niti do pravic, kot sta neškodljivi prehod ali tranzitni prehod, saj so te svobode in pravice podeljene izključno državam na podlagi pomorskega mednarodnega prava. Niso v izključni jurisdikciji nobene države na odprtem morju. Vsaka država se lahko na odprtem morju v skladu s členom 110 konvencije UNCLOS in v izključnih ekonomskih conah v skladu s členom 58(2) navedene konvencije vkrca na ladjo, če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je ladja brez državne pripadnosti. Vsaka država lahko v skladu z mednarodnim pravom in svojim notranjim pravom sprejme ustrezne ukrepe na krovu ladje, za katero se ugotovi, da nima državne pripadnosti. Poleg tega države članice EU priznavajo, da lahko vsaka obalna država v skladu z mednarodnim pravom in svojim notranjim pravom sprejme ustrezne ukrepe v zvezi s plovili brez državne pripadnosti, kadar plujejo po območjih, nad katerimi izvršuje suverene pravice ali jurisdikcijo. V teritorialnem morju se za take ladje uporablja polna in izključna jurisdikcija obalne države;
4. da morajo vse države spoštovati svoje pravne obveznosti v skladu s členom 113 konvencije UNCLOS glede sprejetja zakonov in predpisov, potrebnih za zagotovitev, da se prekinitev ali poškodba podmorskega kabla ali cevovoda s strani ladje njihove zastave ali osebe pod njihovo jurisdikcijo, storjena naklepno ali iz zakrivljene malomarnosti, šteje za kaznivo, kadar so izpolnjeni pogoji. EU in/ali njene države članice bi morale vzpostaviti stike z državami zastave, da bi okrepile učinkovito izvajanje te določbe v skladu s svojim notranjim pravom;
5. da ima vsaka država v skladu s členom 94 konvencije UNCLOS pravno dolžnost, da aktivno izvršuje svojo jurisdikcijo in nadzor nad ladjami lastne zastave glede upravnih, tehničnih in socialnih zadev. V zvezi s tem je ključnega pomena delo, opravljeno v okviru IMO v zvezi z razvojem smernic ali najboljših praks za registracijo ladij;

6. da lahko obalne države zahtevajo podatke o zavarovanju od ladij, ki plujejo v njihovem teritorialnem morju ali izključni ekonomski coni, in bodo te podatke tistih ladij, ki pristanejo v enem od njihovih pristanišč, preučile v skladu z mednarodnim pravom. Od ladij, ki plujejo po ključnih območjih prometa, lahko zahtevajo tudi, da na podlagi ustreznih mednarodnih sporazumov predložijo potrdila o zavarovanju in o civilni odgovornosti;
7. da bodo države članice EU okrepile svoja prizadevanja za zagotovitev, da bodo ladje izpolnjevale svoje pravne obveznosti glede sporočanja informacij. Delegirana direktiva Komisije (EU) 2025/811 z dne 19. februarja 2025 o spremembi Priloge I k Direktivi 2002/59/ES Evropskega parlamenta in Sveta uvaja obveznost, da morajo vse ladje, ki vplujejo v območje, za katerega velja sistem obveznega poročanja z ladij, predložiti eno ali več potrdil o zavarovanju, izdanih s strani ponudnika, ki se hranijo na ladji kot dokazilo o sklenjenem zavarovanju za pomorske zahteve, ter potrdila o civilni odgovornosti, izdana v skladu z ustreznimi mednarodnimi konvencijami;
8. da bi bili sporazumi z zadevnimi državami zastave za pridobitev njihovega soglasja za predhodno odobrene postopke vkrcanja na njihova plovila na odprtem morju ali v izključni ekonomski coni držav članic EU pomembno orodje. V takih sporazumih bi lahko bili opredeljeni pogoji in načini sodelovanja z vsako zadevno državo zastave v zvezi z njenimi ladjami flote v senci, ki so vpletene v nezakonite operacije;
9. da mednarodno pravo, med drugim členi 21, 73, 110, 111, 220 in 221 konvencije UNCLOS ter po potrebi člen X Pariške konvencije za varstvo podmorskih telegrafskih kablov iz leta 1884, državam dovoljuje, da sprejmejo izvršilne ukrepe v številnih primerih, ki bi lahko zadevali zaščito kritične podmorske infrastrukture;
10. da morajo države poleg ukrepov za boj proti dejavnostim flote v senci, kot so določeni v odstavkih 7 in 8, nadalje preučiti okvir pomorskega mednarodnega prava, da bi zaradi povečanja groženj in uničevanja oziroma poškodovanja podmorskih kablov in cevovodov obravnavale vse večje izzive in okrepile zaščito podmorskih kablov in cevovodov v skladu s konvencijo UNCLOS;

11. da nameravajo sprožiti široko pobudo za razvoj orodij za obravnavanje groženj za kritično podmorsko infrastrukturo, vključno z zaščito podmorskih kablov in cevovodov. Ta orodja bi se razvijala v ustreznih forumih, kot so organi ZN ali IMO, odvisno od njihove vsebine. Ta orodja bi lahko obsegala na primer nabor mednarodnih standardov dobrega ravnanja za ladje, ki plujejo v bližini kritične podmorske infrastrukture, ki bi določali namenska načela in smernice, zbirko predpisov za ladje, ki plujejo po posebej občutljivih morskih območjih, ukrepe za krepitev zaščite podmorskih kablov in cevovodov z boljšim varovanjem, natančnejšim spremljanjem dejavnosti na občutljivih območjih ter mehanizmi v skladu z mednarodnim pravom za preprečevanje ravnanja, ki ogroža tako infrastrukturo, ali druge ukrepe v skladu s konvencijo UNCLOS. Ta orodja bi lahko zajemala tako pravno nezavezujoče instrumente kot nove zavezujoče instrumente.

